

ಹಿಂಸೆ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಭೌತಿಕವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ! ಅದು ಕೆಳ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಾನಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ನಾನಾ ವೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದೆರಗಬಹುದು! ರಕ್ತ ಸುರಿಸದೇ, ಗಾಯವಾಗದೇ ಹಿಂಸಿಸುವ ಅನೇಕ ಮಾರ್ಗಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮುಟ್ಟಬಾರದು, ದೇವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು, ಗುಡಿಗೆ ಬರಬಾರದು, ಕೊನೆಗೆ ದಾಹ ನೀಗಿಸುವ ನೀರನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಬಾರದು! ಎನ್ನುವುದು ಈ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಕಠೋರ ವಿಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಇಂತಹ ಅಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲೆದೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುವ ಸಮಾಜವೂ ಇಂದು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದೇ ನೋವಿನ ಸಂಗತಿ.

ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕ ದೇವರ ಕೋಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ದಂಡ ಹಾಕಿದ ಮನಸ್ಸು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಮಾಡಿದ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರ ಮನಸ್ಸು, ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಬರಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮನಸ್ಸು, ಹೀಗೆ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನೇ ಮರೆತ ಈ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಒಂದೇ ಬಗೆಯವು. ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಮಾನವೀಯ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನೇ ಕಲಕುವ ವಿಧ್ಯಾವಕ ಘಟನೆಗಳು. ಕೇಡಿನ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯ ಬೇರುಗಳು ಆಳವಾಗಿರುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಹಿಂಸೆ ಹೊಸದೇನಲ್ಲ!

ಜಾತಿ ಕಟ್ಟಲೆಗಳ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಮೂಕ ನೋವು ಅನುಭವಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಾಗುವ ಕೋಲಾಹಲ, ಕ್ಷೋಭೆ, ಅವಮಾನ ಹಾಗೂ ಅಭದ್ರತೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಿವಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ, ಅಸ್ವಲ್ಪ ಈ ಎರಡು ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಇವರು ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ತುಳಿದಿದ್ದು ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು. ಹೀಗೆ ಮಾನವತೆಯ ಚಿಲುಮೆಯೇ ಬತ್ತಿಹೋಗಿರುವವರನ್ನು ನಾವು ಶಾಪಗ್ರಸ್ತರು ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಕು. ಅವರ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆಯೂ ಈ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಇದೆ.

ಧರ್ಮವೆನ್ನುವುದು ಎಷ್ಟು ಬಗೆಯಾಗಿ ಮಾನವತೆಯ ಸಾಂಗತ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದೋ

ಜಲವೆ ತಾಯಲ್ಲವೆ!

ಅಲ್ಲಿನವರಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭೆ ಪಸರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮಾನವತೆ ಸಂಕುಚಿತಗೊಂಡಷ್ಟೂ ಧರ್ಮ ಸಂಕುಚಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಕುಚಿತಗೊಂಡ ಧರ್ಮ ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ, ಕಲೆ, ಕಾರುಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಇದೇ ವಿದ್ಯಮಾನ. ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬಹುಧರ್ಮದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಜತನದಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುತ್ವದ ಚಿಂತನೆ, ಒಗ್ಗೂಡಿ ಬಾಳುವ ದಿನಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯ ನಿರಂಕುಶವಾದಕ್ಕೆ ನಾವು ತೆರಬೇಕಾದ ದಂಡ!

ಹಾಗಾದರೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ನಮಗೆ ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಏನನ್ನು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಸರದಿ ಇಂದು ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ ಅಕ್ಷರಸ್ಥ ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ ಎದ್ದುನಿಂತಿದೆ. ದಯಾಪರತೆಯನ್ನು ಹೊಸಕೆಹಾಕಿ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ಅಸಹನೆ, ತಿರಸ್ಕಾರದಂತಹ ಕೆಡುಕಿನ ತಿಳಿವನ್ನು ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ ಬಿತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಇಂದು ಏನೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕು? ಬಡವರು ಮತ್ತು ಅಸ್ವಲ್ಪರ ಪಾಲಿಗೆ ಇಂದು ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದವರೇ ಮೃತ್ಯು ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ! ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿಗಿಂತ ಇಂದು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರೌರ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಅಕ್ಷರಸ್ಥರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲ ಹಿಡಿತಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿ ಬೆಳೆದುನಿಂತಿದೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಆತಂಕದ ಸಂಗತಿ. ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಶುದ್ಧ, ನೀನು ಅಪರಿಶುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ವ್ಯಸನಕ್ಕೆಂತ ಘೋರವಾದ ಕ್ರೌರ್ಯ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ! ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ತುಂಬಾ ಮೂರ್ಖತನವನ್ನೂ ತರುತ್ತದೆ.. ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಲಿಯೋ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ನ ಮಾತುಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜದ ನಡುವೆಯೂ ಇಂದು ನಿಜವಾಗುತ್ತಿವೆ! ಕರಿಯ ಜನಾಂಗದ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ದಮನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ವಲ್ಪತೆಯ ಆಚರಣೆಗೆ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಸಮಾಜ

ಹೀಗೆ ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ಮೂಗೊಟ್ಟಿಗೆ ನೀಡಬಾರದಿತ್ತು! ಎಂದು ಮಾನವತೆಯ ಪರವಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಎಂದೋ ಅನಿಸಿದೆ.

ಗಂಗೆಯ ಸಾನಿಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಗಳು ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ, ಎಂಬ ಆರ್ಷೇಯ ನಂಬಿಕೆ ಮೇಲು ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೇಲು ಸಮಾಜ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ದಾವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲೂ ಅವಕಾಶ ನೀಡದೆ ಇರುವ ವಿಲಕ್ಷಣ ವಿದ್ಯಮಾನವೂ ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ ಇದೆ! ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದರೆ, ಮಾನವ ಸಮಾಜವೇ ನಂಜಿನ ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಹೂತುಹೋಗಿದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ! ಮನುಷ್ಯನ ಇಂತಹ ಎಲ್ಲ ಕೇಡುಗಳನ್ನು, ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಮಾನುಷ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಕನಕರು ಜಲವೆ ಸಕಲ ಕುಲಕ್ಕೆ ತಾಯಲ್ಲವೆ ಜಲದ ಕುಲವನೆನಾದರು ಬಲ್ಲಿದರಾ? ಎಂದು ಈ ರೋಗಿಷ್ಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಂದಿಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಮಂದಿರ, ಮಸೀದಿ, ಇಗರ್ಜಿಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳುವ ನೂರಾರು ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ, ತಿನ್ನುವ ಅನ್ನಕ್ಕೆ, ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಜಾತಿ ರೋಗ ಬಡಿದರೆ! ಇದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಎದೆಯ ದನಿಗೂ ಮಿಗಿಲಿಹ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹುದೇನು? ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ತಣ್ಣಗಾಗಿಸುವ ಈ ಕವಿವಾಣಿ ಕಿವಿ ತುಂಬುವುದು ಎದೆಯ ದನಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟಾಗಲೇ. ಬಹುಜನರ ಹಿತವನ್ನು, ಬಹುಜನರ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವ ನೂರಾರು ಮಾದರಿಗಳು, ವಿಶ್ವಸಮಾಜ ಒಪ್ಪುವ ಪಠ್ಯಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೂರಾರಿವೆ. ಜನರನ್ನು ಬೆಸೆಯಲು ಬೇಕಾಗಿರುವ ಸೌಹಾರ್ದವೂ ಹಾಗೂ ಕಾರುಣ್ಯವೂ ಆದ ಇಂತಹ ತತ್ತ್ವಗಳು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನೂ ಉಪಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದೇ ಇರುವ ಸಮಾಜ ಬೀಜ ಮೊಳೆಯದ ಮಣ್ಣಿನಂತೆ ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

■ ಜಿ.ವಿ. ಆನಂದಮೂರ್ತಿ

ಮಾತೇ ಮತ್ತು

● ಒಮ್ಮೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಯಾರದ್ದಾದರೂ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಯುವಂತಿದ್ದರೆ ಅದು ಪಾಪ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

—ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್

● ಧರ್ಮದ ಇರುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಇಷ್ಟೊಂದು ದುಷ್ಟನಾಗಿರುವಾಗ, ಧರ್ಮವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಏನಾಗಬಹುದಿತ್ತು?

—ಬೆಂಜಮಿನ್ ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್

● ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲುವುದು

ಒಳ್ಳೆಯದು. ಮುಳುಗುವುದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ.

—ಗಾಂಧೀಜಿ

● ಅನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ತಪ್ಪಿನೊಂದಿಗೆ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಅಪರಾಧ.

—ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್

● ನೀವು ನಿರ್ದ್ರೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕಾಣುವುದು ಕನಸಲ್ಲ. ಯಾವ ಕನಸು ನಿಮ್ಮನ್ನ ನಿರ್ದ್ರಿಸಲು

ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅದೇ ನಿಜವಾದ ಕನಸು.

—ಎ.ಪಿ.ಜಿ. ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ

● ನಮ್ಮ ಹಣೆಬರಹ ನಿರ್ದರಿಸುವವರು ನಾವೇ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರನ್ನೂ ದೂರಬಾರದು ಅಥವಾ ಯಾರನ್ನೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಬಾರದು.

— ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

● ಕಾಲದೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದವೇ ಬದುಕು.

—ಬಸವಣ್ಣ